

Nález Ústavního soudu ohledně ČEZ, a.s. je hozená rukavice zákonodárcům

Praha, 20. 7. 2017 - Ústavní soud tento týden vyhověl ústavní stížnosti společnosti ČEZ, a.s., která podle něj není povinná poskytovat informace na základě zákona o svobodném přístupu k informacím. „*Skutečný a klíčový obsah rozsudku, kterým Ústavní soud zaskočil veřejnost, je, že uložit ČEZu povinnost poskytovat informace může být opodstatněné a bylo by to v souladu s Ústavou,*“ řekl Oldřich Kužílek, expert Otevřené společnosti na právo na informace a spoluautor uvedeného zákona. Dopravní podniky, krajské nemocnice a další stoprocentně vlastněné veřejné instituce by ovšem na základě nálezu mohly zmizet z veřejné kontroly tím, že prodají třeba jen jednu akcii. Takový stav by politické strany v Parlamentu měly ihned řešit.

Je třeba upřesnit zákon

Ústavní soud o ČEZu rozhodl jen to, že v zákoně o přístupu k informacím není tento typ společnosti dost konkrétně popsán a proto jí nyní na jeho základě nelze uložit povinnost. Titulky, že podle Ústavního soudu (ÚS) ČEZ nemá poskytovat informace, jsou proto zavádějící. Ústavní soud pouze konstatoval, že zákon o svobodném přístupu k informacím (Infozákon) nestanoví nyní dostatečně jasně, od jakého minimálního podílu účasti státu v obchodní společnosti by se mělo odvodit její postavení veřejné instituce a povinného subjektu. Pojem „veřejná instituce“, pod který správní soudy zahrnuly i ČEZ, je dle ÚS příliš obecný. ÚS tak de facto v tomto směru vyzval k upřesnění Infozákonu. „*S Ústavním soudem lze souhlasit, když vyčetl dosavadní legislativě, že taková obchodní společnost je v podstatě odkázána na to, jak bude ze strany soudů dodatečně posouzen „vliv státu“ na její činnost, a nemůže předem posoudit, zda má či nemá povinnosti podle Infozákonu,*“ pokračoval Kužílek.

Pokud by tedy Infozákon konkretizoval parametry zařazení obchodní společnosti mezi veřejné instituce, například včetně účelu veřejného zájmu a kvantifikované míry ovládnutí státem, ani argumentace ÚS by nevedla k závěru, že ČEZ není povinným subjektem.

Nález by mohl otevřít Pandořinu skříňku

Dopravní podniky měst, krajské nemocnice a další stoprocentně vlastněné veřejné instituce by se ovšem na základě nálezu ÚS mohly vyhnout veřejné kontrole tím, že prodají třeba jen jednu akcii. V České republice dnes navíc obec, kraj a stát mohou prakticky lusknutím prstů převést gigantický majetek veřejnoprávní instituce na soukromoprávní akciovou společnost. Veřejný majetek tak po nálezu ÚS může v zásadě neomezeně mizet z kontroly veřejnosti. Předchozí nález ÚS z roku 2007, kterým se 10 let řídila praxe soudů, přitom takové možnosti nedával. Takový stav by politické strany v Parlamentu měly ihned řešit.

„*Ústavní soud bohužel ponechal stranou důrazné upozornění Nejvyššího správního soudu na to, že pouhá vlastnická kontrola obrovských veřejných majetků je iluzorní a nebezpečná, nahrávající klientelismu, lobbyismu a korupci,*“ uvedl dále Kužílek.

NSS totiž ve vyjádření ke sporu doslova uvedl: „*Uvedené veřejnou mocí ovládané entity, pokud by byly vyňaty z působnosti zákona o svobodném přístupu k informacím, by byly fakticky vzdáleny jakékoliv jiné kontrole než prostřednictvím státu, krajů či obcí jako ovládacího akcionáře, společníka, či zřizovatele. Takovou kontrolu považuje Nejvyšší správní soud v moderním státě protknutém lobbystickými zájmy na*

pomezí politiky a veřejné správy za nedostatečnou, snadno oklamatelnou a ovlivnitelnou nelegitimními zájmy. Ve vztahu státu a jím ovládaných entit se v mimořádně silné míře projevuje problém „nevěrné správy“, ekonomy označovaný za problém vztahu principála (vlastníka) a agenta (manažerů fakticky ovládajících jim ke správě svěřený majetek vlastníka).“

Více informací poskytnete:

Adam Rut, manažer projektu Právo na informace,

adam.rut@osops.cz,

+420 773 258 112

Oldřich Kužílek, expert Otevřené společnosti

kuzilek@otevrete.cz

+ 420 602 358 808